

Kmetijski list

Glasilo „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Naročnina:

celoletno	Din 20—
pololetno	Din 10—
četrtletno	Din 5—
Posamezna številka	Din 1—

**Kmet pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnaj si sam!**

Inserati:

mali oglasi do 9 petih vrst	à Din 1:50
večji inserati od 10 petih vrst naprej	à Din 2—
notice, izjave, poslano, reklame petih vrst	à Din 3—

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7. v hiši „Ekonom“.

Ivan Pucelj:

K položaju.

Po celi državi vlada danes neobičajno zanimanje, kako se bo razvil in ustalil politični položaj, kakor so ga ustvarile volitve z dne 18. marca. Blokaši ko tudi radikalci uveravajo svoje mase, da so zmagali ali da je zmaga vsaj na potu. Na mnogoštevilnih shodih trošijo eni ko drugi svojim volilcem peska v oči, da je sporazum dosežen, odnosno, da je vidovdanska ustava rešena. Oboji zatrjujejo svojim vernim ono, kar so obetali pred volitvami. Preč. g. Janez Kalan je z navčno odkritosrčnostjo in po neprevidnosti »Slovenčevega« uredništva izblebetal, kako so ga obstopali v Macedoniji slov. vojniki, pa tudi častniki, ter ga spraševali: »Ali bo kaj z avtonomijo, ali bomo že enkrat rešeni tega suženstva v Macedoniji?« Po običnih zborih Kmečke Zveze pa sprašujejo navadni klerikalni volilci, če smejo že v stran pometati plačilne naloge za osebno dohodnino.

Takšni pojavi so posledica klerikalne agitacije, ki je umela — ne po svojih najboljših — predstavnikih vzbuditi v nezavednih masah dojem avtonomije na tak način, kakor prida predstojeca dva primera. In ker pričakuje ljudstvo vsled take agitacije tudi tako avtonomijo ali federacijo ali samostojno Bosno pod fesom, je razumljivo zanimanje tudi najširših krogov za razvoj političnega položaja.

Iz dnevnega časopisja pa si je težko ustvariti le količjak približno jasno sliko, ker se vse to časopisje trudi za žive in mrtve prikazati položaj tako, kakor si ga žele, a ne kakoršen je. Prav dobro mi je znano, da so zlasti pri »Slovenecu« silno nervozni, če bi morali poročati iz Beograda nekaj, kar ne spada v od njih izdelan načrt sporazuma. V takem slučaju so pripravljeni tudi na temeljite popravke že dobljenih poročil.

Naj se mi ne zameri o tej priliki, če dam duška svojemu začudenju nad izpremenjeno pisavo klerikalnega časopisja po volitvah. Skoro dve leti je imel »Slov. Gospodar«, ta dika klerikalne žurnalistične dostojnosti stalni naslov »Pašić-Pučljeva vlada«, kar je značilo višek korupcije, izprijenosti, podkupovanja, pljačkanja itd. Radikalci so bili takrat cincarska porodica, izžemovalci ljudstva, krvolesi in Pašić — ovaj Pašić — stavec, glup in zabiti, nezmožen misliti in spregovoriti pol stavka, trgovec, ki se samo bogati na račun ubogih davkoplačevalcev iz klerikalne stranke.

Zdaj pa sem moral čitati v »Slovenecu« samem, da se je ta mož — ovaj — čisto pomladil in prenovil, da je čil in čvrst, pravi pič Feniks, in da je za sporazum...

Kakšen sporazum? V čem? S kom? Konkretno?

Nič!
Za sporazum so radikalci, pa je in mi smo zmagali. Živijo Pašić!!! In fantje obstopajo v Macedoniji gospoda Kalana z vprašanji, kdaj da bodo rešeni Macedonije in klerikalni volilci čakajo komande, da pomečejo plačilne naloge davčnih uradov na smetišča.

Pa sem z gospodi, ki so danes toliko oboževani od mojih prečastitih slov. nasprotnikov sedel in delal skupaj dolgih enindvajset mesecev in si zato — ali s pravico ali ne — domišljam, da tudi to gospodo malo poznam. In ker si torej domišljam, da to »cincarsko porodico« — naj mi »Slovenec« odstopi to lepo titulo, saj je očitno ne bo več rabil, če se mu računi ne unesejo — sem se močno začudil, da je kar tako čez noč postala mehka in jo je Korošec igranje dobil za svojo avtonomijo.

Spominjam se ob tej priliki neke seje ministrskega sveta izpred dveh let, na kateri se je tretiral vprašanje števila prebivalstva v posamezni oblasti. Do takrat so se bili zedinili na število 700.000. Pretresal se je ta predlog, da se to število poveča. Posegel sem v debato in odkrito priznam; brez kakšnega posebnega namena glede Slovenije sem predlagal, da bodi število oblasti zaokroženo najmanj na 1 milijon duš in prav dobro se spominjam, da sem argumentiral samo s tem, da je število 700 tisoč tako skrivnostno kot nekakšen »cuperkvas«, neprimerno in more že radi te lastnosti same vzbujati pri prebivalstvu sum, odpor in nejevoljo, kar bi pri zaokroženju številki ne bil slučaj, ker se jo običajno rabi.

Takratnega pogleda g. Pašića ne bom pozabil nikoli. Izjavil je, da rajši pusti vse skupaj in gre. Nejevolje radi tega mojega nastopa še par dni ni mogel prikriti. Po dolgem prenekanju pa je še le drugi dan pristal na to, da se je število prebivalstva pojedine oblasti zvišalo na 800.000 duš.

Danes pa, da je ta isti — ovaj — Pašić kar za sporazum, za najširši sporazum s Korošcem, Radićem, Spahom in morda še z dr. Krafom...

Ni mi šlo v glavo, da bi se bil tako pomladil in prelevil, da bi kar čez noč postal tako »čil« kakor želi »Slovenec« in sem ga danes na seji nenavadno pazljivo poslušal, ko je govoril o sporazumu.

S cinizmom, kakor mu ga je zameril nemara sam g. Ljuba Jovanović, je pravil o »sporazumu«. Po običajnem »motanju«, da je radikalna stranka načeloma vedno z vsakim razgovorjalo in iskala stikov, da je tradicija njena, da je za politiko spo-

razumevanja in da za to tudi on ni mogel odkloniti odposlancev zagrebškega bloka, ko so ga prosili za razgovor. Prišli da so torej k njemu in izjavili, da žele sporazum. In on njim, da ga tudi želi. Pa so mu rekli, da mora za nekaj odnehati od svojega stališča, na kar jih je vprašal, naj mu konkretizirajo kaj je tisto, ker da je star človek in ne more mnogo preminjati — to je govoril s tistim lokavim smehom — ter da jim je znano, da je on strogo na stališču vidovdanske ustave. No odšli so jako zadovoljni, konkretizirali pa svojih zahtev niso in tako stoji danes ta sporazum.

Po izjavi gospoda Pašića, med katero so gospodje Korošec, Hohnjec in Spaho nemirno menci, je govoril o stvari g. Ljuba Jovanović, da bi za brisal utis Pašićevega govora pri najnovejših zaveznikih, toda povedati ni hotel ničesar razven teorije, da je le razgovorjanje potrebno in da je le potom razgovorov mogoče priti do sporazuma.

Položaj je torej sledeč: Blokaši in Pašićevci se bodo razgovarjali.

Za to milost bosta Korošec in Spaho podpirala radikale, ki bodo sami vladali po cincarsko-porodično, homogeno, brez nadzorstva, brača sama med seboj, kakor je to od nekdanj ideal pravega radikala. Od časa do časa dobita Spaho ali Korošec še po kakšno drobtino in Bosno ponosno ali Slovenijo, kakšen strankin koritarček bo »unapredjen«, da se bo režim pokazal vsestranskim pravičnega. Ne bo pa nič iz federacije in nič iz avtonomije, glede Macedonije ostanje pri starem, glede dohodnine tudi: sploh vse ostanje tako, kakor je to za Slovenec uredil gosp. dr. Korošec leta 1918, ki je bil njihov reprezentant in ki je zapisoval kot pri oddaji slovenskega grunta. Spremeni se le to, kar pripravljajo v tistih poslopih za finančnim ministrstvom: namreč nove takse, povišanje starih, povišanje trošarine, utesnitev proste žganjehke, nove davke sploh...

Slovenski volilci pa bodo zadovoljni, ker so tako sami hoteli. Ena sama stvar bo nekoliko neprijetna. Doslej smo bili vsega krivi Samostojneži, kakor sem tudi obe leti samo jaz povzročal sušo. Zdaj bo tega konec. Kaj bosta počela »Domoljub« in »Slov. Gospodar«?

Toda bodi kakor koli: danes bomo zadovoljni in kričimo: »Živijo sporazum! Živijo ovaj!«

Kie je denar?

Med vojno, ko se je vse kmetjsko ljudstvo pritoževalo čez oduševstvo v vnovčevalnici živine, je nekdo vprašal pokojnega Lampeta, če bodo vendar enkrat že zvišali ceno živini. Lampe je odgovoril: »Ne moremo še sedaj. Usta-

novili bomo zavarovalnico za živino. Ta pa stane veliko denarja. Zato nabiramo sedaj iz dobička od živinske kupčije poseben fond, s katerim bomo ustanovili živinske zavarovalnice. Do danes imamo v ta namen nabranih že 2 in pol milijona kron. Do konca vojne pa bo fond sigurno narasel na 5 milijonov.«

Vojna je minila, toda živinske zava-

rovalnice ni, fonda za ustanovitev zavarovalnice pa tudi — ni!

Vprašamo zato g. prelata Kalana, ki je po preobratu prevzel poverništvo za kmetijstvo, kaj mu je znanega o tem denarju?

Kje je ta denar?

V kakšne namene se je porabil ta denar?

Napreden blok.

Z zadoščenjem konstatiramo napredek v slovenskem javnem življenju. Ko smo pred volitvami navedli dejstva, ki že iz tehničnega stališča, z ozirom na volivni red, izključujejo napreden blok, nismo na svoja izvajanja dobili nobenega stvarnega odgovora. Ko pa smo pred kratkim iz idejnega stališča označili napreden blok kot slaboten, ker je negativen, pa smo doživeli dva odgovora, ki sta oba resna in stvarna in ki, kar je glavno, odgovarjata na bistvo naših izjavljanih. Prvi odgovor je izšel v »Taboru«, drugi v »Slovenskem Narodu«. Smatramo za svojo dolžnost, da odgovorimo na oba, ne samo ker to za sluzita, temveč tudi zato, da ovržemo ono prazno bajko kakor da bi bili mi tisti bahavi kmetje, ki se sploh razgovarjati nečejo. Nasprotno, mi smo za vsako stvarno debato na razpolago in smo gotovo vedno zadnji, ki bi se resnim razgovorom izognili. To pa iz tega enostavnega razloga, ker smo trdno uverjeni, da je naša kmetjska misel tako močna, da vzdrži prav vsako debato in da je tudi v vsaki debati pozitivna.

Vsled pomanjkanja prostora, ko moramo kot tehnik odgovarjati dvema dnevnikom, bomo seveda kratki in ne moremo niti svoje ideologije, svojega mišljenja, razložiti tako, da bi bil naš odgovor docela jaseen tudi tistim, ki kmetjske misli niti ne poznajo, kaj že, da bi se v njo poglabili. In na žalost narodu, je takih tudi v slovenski inteligenci le premnogo.

Samo zaradi tega je tudi mogoče, da mislijo mnogi, da nam je kmetjska misel le prazna volivna fraza. Ne, gospodje! *Naša je kmetjska misel — vse!* Poznamo samo en cilj, to je v *kmetjski Jugoslaviji bodi kmetjska vlada!* In ta cilj hočemo in ga tudi bomo uveljavili in zato hočemo za nobeno ceno diskreditirati kmetjske misli. Diskreditirali pa bi jo, če bi zaradi trenutnih uspehov delali nezdružne kompromise. V polni meri se zavedamo, da preživljamo najtežjo dobo, ki sploh more zadeti kako stranko. Vsak korak v stran od začrtane poti bi povzročil le diskreditiranje kmetjske misli in s tem njen poraz. Naša historična naloga je, da s čistostjo ideje, s čistostjo dela pokažemo vsem Slovincem, da ni misli nad kmetjsko mislijo in zato te misli nikdar in nikoli ne moremo, ne smemo in nečemo

omadeževati vsled hipnih, ne trajnih in ne odločilnih uspehov.

In zaradi tega je naše vprašanje, ki je obenem odgovor, čisto enostavno, pa tudi jasno.

Ali se zavedajo tisti, ki predlagajo napreden blok, da moremo biti mi za blok le tedaj, če je ta podnet k ustvaritvi kmetjske vlade?

In ali se zavedajo, kaj pomeni kmetjska vlada?

Resno in z vsem povdankom opozarjamo. Kaka bo kmetjska vlada, ki je neodvnljiva, ni samo odvisno od nas, temveč tudi od naših nasprotnikov. Če se meščanske stranke ne bodo mogle sprijazniti z mislijo, da njim ne gre vlada, ker so v manjšini, v silni manjšini, potem bodo povzročili proti sebi tak odpor, da more postati kmetjska vlada tudi diktatura.

Če pa bo naša inteligenca razumela, da je kmetjsko gibanje tako globoko, da so vse besede o veleagrarizmu le prazna fraza in ravno tako tudi o državotvornosti, narodni misli in slično, če ne zadevajo vsaj večine naroda in če bo inteligenca razumela, da pomeni že iz demokratičnih ozirov kmetjska vlada napredek naroda in bo inteligenca zaradi tega kmetjsko vlado tudi podpirala, potem bomo Slovenci dosegli ono najtežje, da bo namreč kmetjska vlada zbrala vse sile naroda.

Po svoji maloštevilnosti bi morali ta problem organizacije rešiti tako idealno. Če ga pa bomo tudi vsled uvidevnosti inteligence, je drugo vprašanje.

Zagotavljamo samo eno. Slovenski kmet neče danes nobene diktature, temveč samo kmetjsko vlado!

Samo na inteligenci je, kakšno pot bo ubral v bodoče!

To je naš načelni odgovor.

Iz taktičnega stališča pa dodajemo še eno. Čutimo se idejno premočnim, da bi bili priprave drugim. Nismo pa tudi v ostalem tako slabi, da bi rabili priprave drugih. Sino pa vedno za to, da se splošni škodljivci zatrejo. Toda na njih mesto nobenih drugih!

In še eno! Smo absolutno za državo, ker smo doživeli, da trpi nesvoboden kmet dvakrat. Prvič zato, ker je nesvoboden, drugič zato, ker je kmet. Nikakor pa nečemo, da bi v svobodni državi trpel kmet tudi le

Bolgarska kmetijska narodna zveza.

III.

(Nadaljevanje.)

2. Načela stranke.

13. Bolgarska kmetijska narodna zveza je proti partizanstvu (strankarskem vladanju) in izkoriščanju naroda. Zato se bori zveza za odpravo oduševstva, za omejitve izrabljanja s strani advokatov, podkupljenih uradnikov, pisarjev prošenj ter je sploh proti vsem, ki na eni strani odtrajo narod, na drugi pa podpirajo lenuhe in parazite.

14. BKNZ je za vse bedne in zapuščene ljudi. Skrb za invalide, starce, sirote je dolžnost zveze. BKNZ pa nikakor neče pomagati samo bednikom, temveč hoče odpraviti vse vzroke, ki povzročajo revščino med ljudstvom.

15. BKNZ je za osebno lastnino. Zveza je prepričana, da je zasebna

lastnina najsilnejši podnet h gospodarskemu napredku naroda. Tisti, ki je z lastnim delom, z lastno pridnostjo prišel do bogastva, tistemu naj bo tudi zaježeno, da more nemoteno uživati plod svojega dela. Nikakor pa ne sme iti zasebna lastnina tako daleč, da bi pomenila socijalno krivičnost. Samo to, kar rabi človek za razumno življenje, samo čez to je vsak neomejen gospodar. Nedemokratično pa je, da bi nekateri razpolagali z večjimi materijelnimi dobrinami, kakor pa jih za razumno življenje rabijo, drugi pa da ne bi imeli niti tega, kar za golo življenje neobhodno potrebujejo. Ti, ki imajo preveč, jemljejo dejansko možnost življenja onim, ki imajo premalo. Zato smatra BKNZ za svojo največjo nalogo, da bodo vse kulturne in gospodarske pridobitve naroda enakomerno razdeljene med vsemi, da bo to, kar se označuje kot narodno premoženje, v resnici last naroda. Kakor vidimo, zastopajo v važnem vprašanju zasebne lastnine bolgarski kmetje zlato srednjo

pot. Zasebna lastnina naj velja, toda ne sme biti v škodo celoti!

16. BKNZ je za srednjega in malega posestnika. Zveza je uverjena, da sta srednji in mali posestnik najboljša opora za razvoj naroda. Zato bo storila vse, da utrdi malega in srednjega kmeta.

17. BKNZ je za združništvo in sicer v vseh njegovih oblikah. Zadruga je najugodnejša oblika gospodarskega življenja, ki veže tri organizacijska načela v eno skupino. Zasebno lastnino, ki sloni na osebnih koristih, splošno gospodarsko korist, ki temelji na čustvu skupnosti in dobrotelosti, ki kaže cilj združanja, pomagati bližnjemu. Predvsem pa je treba, da se čim najbolj razvije vaško združništvo, ki more utrditi položaj srednjega in malega kmeta. To združništvo mora nuditi kmetovalcu ceno posojila, cen nakup njegovih potrebščin ter ugodno prodajo njegovih izdelkov. Z združništvom se mora osamosvojiti vas od mesta.

18. BKNZ je za direktno nadzorstvo nad vsem velikim bogastvom. Bogastva, pridobljena na nečist način, se naj zabranijo. Vsa velika bogastva pa izvirajo iz kalnih izvirov, kar se je zlasti pokazalo med in po vojni. Stara pesem je, da tisti, ki pošteno dela, ne postane milijonar, temveč samo tisti, ki si pridobi premoženje po raznih stranskih potih. V času, ko je narod trpel in ginil v vojni, je vse mnogo brezvestnežev gnilo in odiralo narod ter si kopičilo milijone. Zato je sveta dolžnost države, da seže po tem prekomernem bogastvu milijonarjev.

19. BKNZ je za določitev maksimalne višine bogastva, s katerim smejo razpolagati zasebniki. Smatra revščino za vzrok, ki dovaja človeka v slabo življenje. Veliko bogastvo povzroča postopanje in v tem moralno propadanje posameznika. Preveliko bogastvo ni zato samo zlo za celoto, temveč tudi za bogataša samega. V zmislu socialnih zahtev se naj določi velikost posestev, s katerimi smejo

poedinci razpolagati, v hektarjih in dalje se naj določita višina industrijskega kapitala, ki ga sme imeti posameznik. Na ta način bo osiguran življenski obstoj vsakemu posamezniku.

20. BKNZ je za monopoliziranje vseh onih izdelkov in trgovin, ki imajo tendenco, da postanejo monopol posameznikov. Seveda pa monopoliziranje ne sme iti tako daleč, da bi zaviralo razvoj. Po možnosti se naj monopolizira ves izvoz, kar je nedogledne važnosti zlasti za kmetovalca, ki bi bil tako mahoma oproščen vseh izvoznikarskih spekulacij. Kako je to važno, ve zlasti jugoslovenski kmet, ki mora danes prepuščati prekupčevalcem najlepši del svojega truda.

21. BKNZ je proti vsaki nepravilnosti do katerekoli narodnosti na Bolgarskem. Je proti temu, da bi se vzele politične pravice židom, Turkom, Orkom, Armencem ali ciganom. Zveza je tudi proti vsakemu prikrasovanju narodnostnih pravic manjšinam. Nasprotno hoče Zveza, da se država bri-

enkrat in najmanj, da bi trpel zato, ker je kmet! Zato je neobhodno potrebno, da se kmetijsko ljudstvo gospodarsko in politično osamosvoji. Le kmetje, združeni in složni morejo rešiti našo zavoženo državo in prepoditi z nje meglo in zmedo. Le naši poljedelci v zvezi s srbskimi in hrvaškimi kmeti morejo doseči resnično edinstveno državo, v kateri bo zavladovalo blagostanje in bratska ljubezen.

„Zadružna zveza.“

Dne 16. maja je imela klerikalna Zadružna zveza v hotelu »Union« svoj občni zbor. Udeležba na občnem zboru je bila zelo slaba in je bilo s predsedstvom vred samo 45 udeležencev.

Na občnem zboru so se obravnavale zelo zanimive stvari, ki so spravile klerikalne zadružne generale v prav slabo voljo. Eno teh zanimivih stvari sporočamo danes.

Neka klerikalna zadružna se je pritožila, da je Zadružna zveza že davno prenehala služiti zadružnim interesi in da služi danes samo privatni kapitalistični spekulaciji. Ta zadružna je naprosila pri klerikalni Zadružni zvezi za 2 milijona kron kredita. Načelstvo Zadružne zveze pa je to prošnjo odbilo, češ, da nima denarja. Dan kasneje pa je prišla neka družba, ki je ustanovljena na strogo kapitalistični podlagi, ter prosila za kredit v znesku 2 milijonov kron. Ta družba je zaprosila denar takoj dobila. Za posojilo zadruzi je jamčilo 17 premožnih posestnikov, za kapitalistično družbo pa samo družba kot taka. Vseeno je dobila denar družba in ne zadružna.

Zakaj?
Zato, ker le poslevoediti podpredsednik »Zadružne Zveze« prof. Remec obenem eden glavnih udeležencev pri kapitalistični družbi, ki je denar dobila.

Tako skrbje torej klerikalci za narodov blagor!

Iz tega pa se tudi vidi zakaj da mora zadnji kmetijski vinar v klerikalne zavode, samo zato namreč, da se obogate klerikalni generali. Pozor zadružarji! Ne delate zato, da bi se od Vašega dela obogatili klerikalni generali. Zato nalagajte svoj denar le v zavode, ki res služijo zadružni misli, ne pa zasebnim kapitalističnim podjetjem.

Zanimivo „Slovenčevo“ poročanje.

»Slovenec« z dne 29. maja prinaša na prvi strani poročilo pod naslovom »Obširen delovni program vlade« in z nekakšnim podnaslovom »Od vladinega zadruženja zavisi postopanje opozicije.« Poročilo je datirano v Beogradu in je značilno po lažnivem zavijanju gospodov poslancev, ki so prisiljeni kriti svoje neugodno stanje s tem, da bi radi drugim podtaknili, za kar bodo oni odgovorni.

Zakon o ustroju vojske odpravi poročalec iz jugoslovanskega kluba z lakonično opazko, da bo »gotovo proti mnogim točkam huda opozicija, posebno proti tistim, ki niso v skladu z duhom današnjega časa«, a pri uradniškem zakonu stiližira klerikalni junak tako, kakor da je to zasluga žalostne delegacije, ki jo je to pot zbral okrog sebe gospodin Korošec.

Pri davčnem zakonu pa je zašel »Slovenec« korespondent že popolnoma v slog »Slov. Gospodarja« in »Domoljuba« v dnevih pred volitvami in laže takole:

»Kljub močni opoziciji s strani kmetijskih poslancev (med temi seveda ni klerikalcev! Op. ur.) radikal. kluba, nadaljuje finančni minister z izdelavo finančnega zakona. Tudi tu je kot podlaga (tu

Danes trpi kmet več ko enkrat, pa čeprav smo v svobodni državi. Toda mi se zavedamo, da je kmet tako močan, da pride tudi z evolucijo, z naravnim tokom stvari do moči in zato prenašamo tudi sedanjo ureditev države, pa čeprav ni naš ideal, kakor smo to že opetovano podarjali. —

Odgovorili nismo direktno, toda mislimo, da globlje. Želeli bi, da smo naleteli na razumevanje!

Čakali smo dolgo z objavo tega dejstva, ker smo pričakovali, da bo sta »Slovenec« in »Domoljub« odkrila korupcijo v »Zadružni zvezi« in napravila red, ker že kričita oba lista tako proti korupciji. Kakor pa se vidi iz opisane, se bavitava oba klerikalna »poštenjakoviča« s korupcijskimi aferami le tam, kjer jih ni, kjer pa se more škodovati svojem bližnjemu, dočim pa nočeta videti, če »izrablja« kdo svoje mesto v lastne kupčije, v katerih sicer ni prave goljufije, da govorimo z »Domoljubom«, kakor to uči slučaj Remec. V tem slučaju si pač misli »Domoljub«, da smo vsi grešniki in da bo že Bog grehe odpustil.

Ni denarja!

Pri klerikalni »Zadružni zvezi« so odpovedale članice eno tretjino svojih vlog. Vseh odpovedanih vlog pa »Zadružna zveza« ni mogla izplačati, ker nima denarja. In tako morajo članice čakati na svoj denar, kmetovalci pa ne dobe denarja iz kmetijskih klerikalnih posojilnic in morajo iti po denar v banke, kjer plačujejo ogromne obresti.

Kje je denar?

Takole gospodari »Zadružna zveza« z njej ji zaupanim denarjem. Pri trgovsko spekulacijski »Gospodarski zvezi« je naložila 106 milijonov kron, pri klerikalni Zadružni banki pa 40 milijonov. Ker je Gospodarska zveza v silnih denarnih stiskah, ne more Zadružna zveza iz nje iztisniti niti pare in zato ne dobe kmetijske posojilnice svojega denarja. — Na vsej klerikalni črti poka in posledice klerikalne zmage z dne 18. marca se že kažejo.

Izprejeli kmetijsko ljudstvo, kajti drugače boš ti plačalo ceno za klerikalno gospodarstvo in sicer velikansko ceno!

podčrtava »Slovenec« poštenjak) vzet predlog, ki je bil izdelan od demokratov in samostojnih, ki so s tem predlogom pripravljali hrvaškemu in slov. kmetu nova bremena. Podrobnosti tega zakona doslej še niso znane. Nekdo, ki sodeluje pri teh zakonih je izjavil, da se bo mnogo spremenilo, ker se ne morejo obdržati drakonske naredbe, ki so prišle v zakon na predlog demokratov in samostojnih. Stališče jugoslovanskega kluba v tem vprašanju je znano kljub natočevanju s strani demokratske stranke. Vse dosedanje delo kluba je šlo za to, da se ne obdavičijo nanovo kmetje, uradniki in obrtniki (kako nebeško! Treba samo še pristaviti: klerikalni volilci! Op. ur.) in je njegova zasluga, da se to še ni izvršilo, kakor so zamislili demokrati in samostojni. Treba je uvesti pravičen davčni sistem, da vsakdo plača davke po svojih premoženjskih razmerah in sicer po celi državi enako, a ne kot doslej, da se je v Sloveniji in na Hrvaškem plačevalo nerazumno več davkov kot v Srbiji, kateri sistem so v zvezi z radikali uvedli demokrati in samostojni, ki so vedno govorili o bogastvu hrvaškega in slov. naroda, nikdar pa niso povedali dejanskega stanja. —

namreč v tej, da so verski boji prav ko plemenski, le v škodo kmeta.

23. BKNZ je za volitev vseh uradnikov. Bolgarski

1923 združena z okrožnim in I. narašč. zletom novomeške župe. Vzporedi: Ob 5. uri tekma naraščaja, po tekmi so skupščinje za popoldanski nastop, ob 12. uri obhodi po mestu in Kandiji. Popoldne ob 3. uri je javna telovadba na Loku ob Krki, pri kateri nastopijo tudi vojski. Sokoli iz Karlovca. Po telovadbi prosta zabava. Sodeluje vojska godba 37. pp. iz Karlovca, Br. društva ob progi St. Janž. — Novo mesto, naj se pripeljejo vsa korporativno z vlakom, ki odhaja iz St. Janža ob 5.57 uri in Trebnjega ob 7.30 in društva ob progi Karlovca — Novo mesto, telovadci z vlakom, ki odhaja iz Karlovca ob 3.41 uri, ostali člani pa z vlakom, ki odhaja iz Karlovca ob 8.30 uri. Naraščaja, ki tekmuje, pride zvečer. Društva, ki reflektirajo na prenočišče, naj javijo število članov za prenočišče najkasneje do dne 4. junija. Na poznejše prijave za prenočišča in prehrano se društvo ne bo moglo ozirati!

(S Čateža pod Zaplazom.) V nedeljo, dne 10. junija bo na Zaplazu pri Čatežu na Dolenjskem velik sestanek in shod vseh onih, ki so se srečno vrnili iz vojne in ujetništva. Ob 10. uri bo na Zaplazu sv. maša. Sodelovala bo godba iz Ljubljane. Udeležba obeta biti zelo dobra, ker je zanimanje za sestanek veliko.

(Iz Topolšice.) V »Slovenskem Gospodarju«, temu »škandalnatu« esel-sarjev, se nek dopisnik jezi nad Zavedničani in Skriljčani, ker so volili za kmetijsko stranko. Da bi ohladil svoje jezo, se je pod okriljem poslančeve imunitete spravil nad župana Hrovata, kateremu očita krivico. Iz jeze poročen očitek »Gospodarija« in zasoljen vrhu tega z njegovo patentirano lažljivostjo je dosegel ravno nasprotno, kar je nameraval. Veseli nas pa, da imajo naši klerikalci dober tek in da bi radi vse pobesali, če bi mogli. Je vendarle dobro, da so še »Kmetijski« na svetu, ker drugače bi pospravili klerikalci vse!

(Topovlje pri Braslovcah.) Tudi je umrl po dolgi mučni bolezni posestnik Franc Kronovšek p. d. Rojnik, star 64 let. Svetila mu večna luč! Rodbini naše sožalje!

(St. Janž na Dr. polju.) »Slovenski Gospodar« z dne 30. maja t. l. me psuje, da sem »Oberjuncer«. To je psotka in po krščanskih in cerkvenih naukih je to smrtni greh. Smrtnega greha pa je deležen tudi tisti, ki greh odobrava. Tako so me učili različni duhovniki in mislim, da tudi Vidva, gg. župnik in kaplan, tako učita in tudi verujeta. »Slovenski Gospodar« je katoliški list, ki me je na gornji način opsoval ali ošinfal. Vi, gospod župnik Sagaj in g. kaplan ta list faranom priporočata. Vidva torej pisavo tega lažnjivega lista odobravata in tudi gornje zmerjanje. Kot katoliška duhovnika sta zato soka-kriva tega smrtnega greha. Ravno ista številka »Gospodarija« tudi ogabno laže o meni. Pravi, da sem jaz ustanovil Orjuno v St. Janžu in da sem njen član. Izjavljam, da je »Slov. Gospodar« v tem oziru grdo lagal in z njimi vred dopisnik in čeprav bi bili Vi, g. župnik ali g. kaplan, dopisnik dotičnega dopisa. Jaz namreč nisem bil ustanovitelj in tudi ne član Orjune v St. Janžu. Če bi pa hotel pristopiti, pa ne bi vprašal za dovoljenje ne »Slov. Gospodarija« in tudi ne Vas g. župnik ali pa g. kaplan, ker sta v življenju še premalo izkušena in se morata pravemu trdemu življenju še priučiti. Grda laž je dalje, da sem govoril, da bomo klerikalce z revolverji pobili. »Sl. Gospodar«, gg. župnik in kaplan iz St. Janža, ako mi dokažete, da sem jaz ustanovil »Orjuno« v St. Janžu ali pa bil njen član in da sem govoril, da bomo klerikalce z revolverji pobili, sem pripravljen plačati za občinsko blagajno v St. Janžu 1000 Din. Ako mi pa »Sl. Gospodar« in njega dopisnik ter razširjatelj lažljivih vesti ne

dokažejo, pa jih imenujem najgusnejše lažljivce. St. Janž, dne 1. junija 1923. — Dobnik Štefan, l. r.

Politične vesti.

(Vladna deklaracija.) Po dolgem odlašanju je vlada končno vendarle podala svojo izjavo, ki je tako mojstrsko nejasna, da ni zadovoljila nikogar, skoraj vse pa razočarala. Prvi del vladne izjave govori o zunanjem položaju in povdarja težkoče, ki jih mora država prenašati, ker premagane države ne morejo izpolnjevati svojih obveznosti. Tu bi vlada prav lahko našla priznalno besedo za korektno obnašanje Bolgarske. Vladna izjava poudarja nato, da je treba urediti državo po narodovi želji. Malo težko bo to šlo, če pa tvori vladno stranko, ki ima samo eno tretjino poslancev za sabo. Nato podaja vladna deklaracija program, ki ga misli izvesti vlada. Najprej bi se imel skleniti uradni zakon, nato zakon o redukciji uradništva in o ustroju vojske. Nato bi se rešili še finančni zakon, o novih davkih, proračun, o kmetijskem kreditu itd. v vsem okoli 15 zakonov, če bo namreč sedanja vlada tako dolgo na krmilu. Če bodo seveda naši klerikalci še naprej tako opozicionalni, da bodo dajali vladi denar, potem je gotovo, da dobimo še letos nove in zelo visoke davke! To bo poslovilna pesem klerikalne avtonomije!

(Skupščina.) Končno so se izvolili tudi razni odseki. V vseh odsekih je predsedništvo in tajništvo popolnoma v rokah radikalov. Tako dobivajo vsled milosti Radica in naših klerikalcev najzagrizenejši centralisti vedno večjo moč. V resnici! Čudna so pota klerikalne politične modrosti. — Sedaj se nadaljuje v skupščini debata o vladni izjavi. Debata je na las podobna oni ob priliki debate o poročilu verifikacijskega odbora. Nova skupščina pridno govori, nujni zakoni pa ostanejo nerešeni. In naši klerikalci, ki so toliko obljubljali, pomagajo, da skupščina nič ne dela. Naj bi se že vendar enkrat odločili in prenehali s tem brezmeznim cinganjem. Ali v vlado in sprejetje zakonov, ali pa res v opozicijo in v nove volitve. Ne pa tako ko sedaj, ko Korošec ves dan samo knofe šteje, če hoče iti v vlado ali ne.

Drobne vesti.

Nečak Leona XIII. grof Pecci je umrl. Smrt ga je dohitela ko je dovršil komaj polovico svoje velike biografije o Leonu XIII. Na Kitajskem nameravajo odpraviti republiko. Monarhiste vodi Čang-Co-Lin, ki ima baje 120.000 vojakov na razpolago. Sedaj kitajski cesar Pi-Yu živi v Pekingu in ima 16 let. Pred kratkim se je oženil z deklico izredne lepote, toda preprostih staršev.

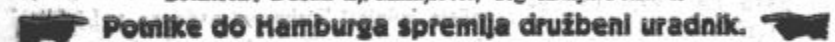
Poljska vlada je podala ostavko, ki je bila sprejeta. Pod predsedstvom Witosa, načelnika poljske kmetijske stranke, je bila stvorjena nova vlada, ki sestoji iz samih Poljakov. V prejšnji vladi so bile zastopane tudi

SEVER & KOMP.
Ljubljana, Wolfova ul. šte. 12.

,peklenske kose' (Höllensensen),
priporoča založnik in samoprodaja
te znamke za Jugoslavijo,
trdka F. S. SKRABAR, Višnja gora.
Predprodajalcem ugodne cene!

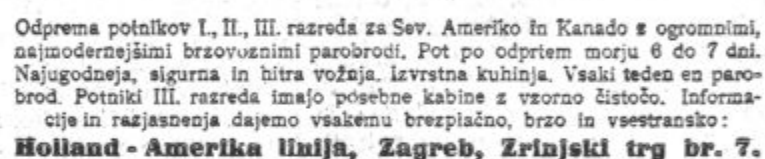
Nakup in prodaja valut in deviz.

75 cm in 150 cm široko, iz lanene dreje, izredno trpežno izdeluje tkalnica „KROŠNA“ v Ljubljani, Zrinskega cesta 6 (nasproti cerkve Sv. Jožefa). Sprejema laneno prejo v kaaže, zamenja platno za predvilo in pošilja vzorce na zahtevo.

Canadian Pacific, Zagreb, Petrinjska ul. 40.
JOSIP ZIDAR, Ljubljana, Wilsonova (Dunaška) cesta štey. 31.

Hrvatska banka za promet s nekretnostima d. d., Zagreb.

**Konjice
Meža-Dravograd
Ljubljana (me-
njainica v Kolo-
dvorski ulici)**

Zahtevajte brezplačno ponudbe in obiske!

Glavna zastopstva se nahajajo v vseh večjih krajih.